

Rammenotat om Europaparlaments og Rådsdirektiv 2005/32/EF av 06.07.2005 om etablering av en ramme for "ecodesign" krav til energiforbrukende utstyr

1. Bakgrunn og status

Forslaget til et Europaparlaments og rådsdirektiv om å etablere en ramme for ecodesign krav til energiforbrukende utstyr ble fremmet av Kommisjonen 1. august 2003 (COM (2003)243final). Den 29. november 2004 vedtok Rådet en felles holdning (common position) til direktivet, og direktivet ble vedtatt av Råd og Europaparlamentet 6. juli 2005.

Direktivet et rammedirektiv og skal følges opp med ulike gjennomføringsdirektiv. Det skal opprettes en regulatorisk komité for å assistere Kommisjonen. Begrunnelsen for dette er at en komitologiprosedyre vil sikre mye raskere fremdrift gjennom løpende gjennomføringsdirektiv.

Direktivforslaget er hjemlet i traktatens artikkel 95.

Bakgrunnen for direktivet er at produksjon, distribusjon og avfallshåndtering av energiforbrukende produkter er forbundet med betydelig innvirkning på miljøet. Det er viktig å unngå markedsdeling som skyldes nasjonale krav på de miljømessige sidene ved disse produktene. Kommisjonen har derfor vurdert det nødvendig å lage et harmonisert rammeverk for å møte disse øko-design kravene. Formålet med direktivet er å etablere et slikt rammeverk for integrasjon av miljøaspekter i produktdesign og å sikre fri omsetning av miljøvennlige energiforbrukende produkter i det indre markedet. Det bør også understrekes at det Europeiske klimahandlingsprogrammet (ECCP) har vært et sentralt legitimeringsgrunnlag for direktivet hvor CO₂-gevinster ved energieffektivisering dokumenteres. Et annet formål med direktivet har vært å bidra til økt forsyningssikkerhet ved tiltak som er rettet mot etterspørselsiden.

Direktivforslaget omfatter produkter som er avhengig av energi for å virke etter sin hensikt og produkter for utvikling, overføring og måling av energi. Produkter for

transport av personer eller varer på land, vann og i luft er unntatt fra direktivforslagets virkeområde.

Hovedelementene i direktivet er:

- Formålet med direktivet er å sikre fri flyt av energiforbrukende produkter innen EU. Videre skal direktivet fremme de miljøvennlige sidene av slike produkter. Ved å redusere energiforbruket fra produkter som bruker mye energi, skapes en bærekraftig utvikling gjennom økt energieffektivitet og økt energiforsyningsikkerhet. Dette skal skje gjennom gjennomføringsdirektiver som setter krav til "Energy using products" (EuP) som er avhengig av energi for å virke etter hensikten.
- Kommisjonen skal vedta hvilke kriterier som skal legges til grunn for produktene som skal omfattes av direktivet. Det skal blant annet være et krav til volumet av salg og handel med produktet. Energiforbrukende produkter (EuP) må være i tråd med disse rammene før introduksjon i markedet. Dette skal skje gjennom en varedeklarasjon eller konformitetserklæring (CE merking).
- Ved utarbeidelsen av gjennomføringsdirektivene skal det tas hensyn til den nasjonale miljølovgivningen som medlemsstatene anser som relevant.
- Tilsvarende eco-merker som oppfyller de krav som stilles til CE-merket, skal anses i tråd med kravene til fri bevegelse (det vil si handel med produktet).
- Prosedyrene for restriksjoner når det gjelder å plassere et produkt på markedet som er CE-merket uten å være i samsvar med kravene for de anvendelige gjennomføringsregler er også beskrevet.
- I direktivteksten blir det angitt kriterier for å velge ut energiforbrukende produkter (EuPs) som skal kunne bli gjenstand for gjennomføringsregler. Rådets felles holdning er mer klargjørende med hensyn til rammen for direktivet enn Kommisjonens forslag til direktiv var.
- En arbeidsplan fra Kommisjonen vil også angi indikativt de produktgrupper som kan bli regulert gjennom nye forslag. En vil ta utgangspunkt i de produktgrupper som er nevnt i European Climate Change Programme (ECCP) og som kan gi kostnadseffektive reduksjoner i klimagassutslipp.
- Det skal videre opprettes et konsultasjonsforum, der alle berørte parter fra medlemsstatene skal involveres i forberedelsen til å innlemme nye produkter i direktivet.

- Direktivet beskriver en spesiell beslutningsprosedyre (komitologi-prosedyre) gjennom etablering av en regulatorisk komité. Her defineres prosedyrene for å vedta gjennomføringsregelverk.
- Medlemsstatene skal utpeke en myndighet som skal ha ansvaret for overvåkingen av markedet.
- Direktivet legger også opp til en evaluering av direktivets effektivitet og av de tiltakene som er implementert i direktivet, innen 5 år etter at direktivet er vedtatt.

Direktivforslaget inneholder dessuten syv vedlegg med bestemmelser for gjennomføringsregelverket.

2. Gjeldende norsk rett på området

Norge har allerede implementert direktiver som stiller krav til energieffektivitet for kjøleskap, fryserer og kombinasjoner av slike samt lysstoffrør. Disse forskriftene er hjemlet i lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (Produktkontrollloven) av 11. juni 1976 nr. 79. Direktivet om ecodesign vil kunne gjennomføres i norsk rett med hjemmel i denne lov.

3. Norske interesser

Det er viktig at de nye kravene til energiforbrukende utstyr i det indre marked innføres i hele EØS-området. Dette for å unngå at Island, Liechtenstein og Norge blir dumpingplasser for de produktene som ikke oppfyller energieffektivitetskravene i EU.

4. Forhandlings situasjonen internt i EU og i EØS

Både Rådet og Europarlamentet har understreket at det er behov for en indikativ arbeidsplan med klare prioriteringer. Videre har det blitt fremhevet at det er behov for et konsultasjonsforum for relevante aktører i medlemslandene når gjennomføringsdirektiver skal utarbeides. Det skal i tillegg etableres en egen komité som vil arbeide med spørsmål knyttet til gjennomføringsdirektiver. Det vil være viktig at Norge tidlig trekkes inn i dette arbeidet både nær det gjelder konsultasjonsprosedyre og komitédeltakelse.

Norge har gjennom EØS-rammen kommunisert til Kommisjonen og våre EFTA partnere at vi fra norsk side arbeider med implementeringen av direktivet.

Olje- og energidepartementet har gitt innspill gjennom EFTA-kommentarer på basis av høringsrunden.

5. Andre synspunkter

Direktivforslaget har vært på høring i Norge. Det har ikke fremkommet vesentlige innsigelser mot direktivforslaget. Det vil nå også bli gjennomført en ny høring av direktivet nå når et endelig direktivvedtak i EU foreligger.

6. Administrative, økonomiske og rettslige konsekvenser

Departementet vil vurdere de administrative, økonomiske og rettslige konsekvensene av det vedtatte direktivet.

7. Konklusjon

Direktivet er hjemlet i traktatens artikkel 95 som omhandler rettsakter som vedrører det indre markedets opprettelse og funksjon. Direktivet ligger dermed innenfor EØS-avtalens virkeområde slik at Norge i prinsippet er forpliktet til å gjennomføre det.